

Jak amnestie spasila špatného otce

VÁCLAV DRCHAL
redaktor LN

DENNÍ HLÍDKA

Amnestie dorazila na Nejvyšší soud. A ukazuje se, že cestičky, které lotrům ke svobodě vykolikoval prezident Václav Klaus, mohou být až nepravděpodobně spleť.

Navíc tento konkrétní příjemce amnestie si nějaké milosrdenství zrovna nezasloužil.

Jakýsi L. K. neplatil celé dva roky alimenty na syna. Okresní soud ve Vyškově mu za to v listopadu 2008 uložil 300 hodin obecně prospěšných prací. Muž si však takové blahověle nevážil a během roční lhůty neodpracoval ani hodinu. Soud mu poté lhůtu k odpracování prohrěšku prodloužil o dalšího půl roku. Ani to však špatného otce příliš nenapravilo, když nakonec zvládl odpracovat pouhých 68,5 hodiny.

Okresní soud ve Vyškově mu proto v říjnu 2011 zbylých 231,5 hodin práci přeměnil na 232 dní vězení a do zdůvodnění svého rozhodnutí napsal: „Obviněný bez vážného důvodu ani v prodloužené době nevykonal celý trest obecně prospěšných prací a taktéž se nechoval řádným způsobem, když se ve sledovaném období dopustil majetkové trestné činnosti, za kterou byl pravomocně odsouzen, a byl též stíhán za přečin zanedbání povinné výživy, přičemž svůj soudní postih odvrátil pouze tím, že u hlavního líčení dlužnou částku zaplatil.“ Krajský soud v Brně loni v lednu toto rozhodnutí potvrdil.

Tady justice neplatí alimentů potopila na dno, ovšem jen proto, aby mu později vše vynahrádila.

L. K. neplatil alimenty, nesplnil si obecně prospěšné práce, soudy to popletly a prezident ho pustil na svobodu

”

Na místě je krátká odbočka na téma přepočítávání hodin „nuce-ných“ prací na dny vězení. Starý trestní zákon tak činil v poměru 1:2 (den vězení za dvě hodiny prací). Nový trestní zákoník přitvrdil a poměr srovnal na 1:1 (den za hodinu). Potíž byla s těmi, kteří hřešili v dobách starého zákona, ale trest si neodpracovali v éře nového zákoníku. Soudy si nevěděly rady a hodiny na dny přepočítávaly každý jinak. Nejvyšší soud pak rozhodl, že pro tyto hraniční případy je nutné použít mírnější poměr 1:2. Řada zlodějíčků a neplatících alimentů si však mezitím oseděla o pár měsíců víc než měla, čemuž ministr spravedlnosti čelil stíženostmi pro porušení zákona (SPZ).

Prezident Osvoboditel

„Espézetku“ podal ministr i v popisovaném případě a Nejvyšší soud (4 Tz 104/2012) o ní 5. února rozhodl. Nemohl pochopitelně dojít k jinému závěru, než že si muž má osedět jen polovinu trestu – tedy 116 dní. Věc proto s tímto doporučením vrátil zpět do Vyškova.

Mezitím však do věci vstoupil „prezident ex machina“ a vše je jinak. „To ale vzhledem ke skutečnosti, že se věc vrátila do stádia, kdy znovu existuje obviněným nevykonaná část trestu obecně prospěšných prací v délce 231,5 hodin, znamená, že (...) bude třeba aplikovat čl. IV odst. 2 rozhodnutí prezidenta republiky o amnestii (...), jímž byly prominuty nevykonané tresty obecně prospěšných prací (...), pokud byly pravomocně uloženy před 1. lednem 2013, což je případ obviněného L. K.“ konstatuje na závěr Nejvyšší soud.

U LEDU Před 111 lety spráskal autor Princezny Pampelišky Jaroslav Kvapil novináře Ottu Fastra karabáčem

Dobový tisk odsoudil oba soky. Fastra za uveřejnění neurvalého článku. Kvapila za jeho karikaturu souboje.

VÁCLAV DRCHAL

Dramaturg Národního divadla, spisovatel pan Jaroslav Kvapil, spráskal právě na ulici redaktora *Divadelních listů* pana Ottu Fastra karabáčem,“ psaly *Národní listy* o události, která se před očima kolemjdoucích seběhla „o polednách“ 17. března 1902 na karlínské Královské třídě (dnes Sokolovská ulice).

Pozdější slavný režisér Kvapil si na Fastra – hyperaktivního žurnalistu, autora více než 20 kdysi populárních her a muže první české profesionální novinářky Olgy Fastrové – počkal kvůli článku, který vyšel v *Divadelních listech*.

Když uviděl redaktora přicházet, popadl ho za kabát a ptal se: „Kdo psal to uličnictví?“ Odpověď nedostal, vytáhl tedy karabáč. Fastr se podle *Hlasu Národa* snažil kryt za kandelábrem, ale coby „muž slabší postavy, který v poslední době churaví (v roce 1907 zemřel na tuberkulózu – pozn. red.), nemohla odolati útoku svého hřmotného odporce, volal: Opatřte mně strážníka!“

Fastrovi se nic strašného nestalo. Podle toho, co později řekl soudu, se mu podařilo zachytit „švihlo“ rukou, škodám však zcela nezabránil, když „pan žalovaný udeřil mne bičičím (rukojetí) karabáče do pravé strany obličejové pravě u oka“. Lékař zranění zhodnotil jako „pohmoždění v krajině lícní kosti pravé, spojené s podkožním výlevem krve“. Návladní však modřinu nepovažoval ani za lehké ublížení na těle. Prostor tak zbyl jen pro Fastrovu soukromou žalobu kvůli „přestupku proti bezpečnosti cti“.

Zralá žena a chlapec

Karabáč měl odčinit urážku, kterou se Fastrem řízený čtrnáctideník dotkl cti nejen Kvapilovy, ale i jeho ženy – možná nejlepší tehdejší české herečky Hany Kvapilové. *Divadelní listy* „šily“ do Kvapilových již řadu týdnů. O herečce psal list jako o „ředitelce Národního divadla“ a nezakrytě tvrdil, že díky funkci svého muže dostává na úkor kolegyní hlavní role (šlo o současná tažení proti novému vedení Národního divadla v čele s ředitelem Gustavem Schmoranzem). Inkriminovaný článek z 5. března, podepsaný šifrou *Ursus*, šel mnohem dál. Jméno Kvapil v něm sice nepadlo, z kontextu však bylo zřejmé, že jde o jedenačtyřicetiletou herečku a jejího o osm let mladšího manžela.

Nejdřív *Ursus* sepsal měšťácky zařízenou domácnost Kvapilových, které prý vévodilo „bílé sádrové poprsí“ Josefa Kajetána

Otto Fastr
(6. 2. 1872–26. 6. 1907)

Jaroslav a Hana Kvapilovi
(25. 9. 1868–10. 1. 1950) – (29. 11. 1860–8. 4. 1907)

Tyla a „klidně shlíželo se svého temného zákoutí na měkké perské koberec na podlaze a na tlum titerného nábytku bizarních forem a nejpodivnějších tretek, hraček, lesklých a drahocenných“.

Uprostřed toho „kosmopolitického přepychu“ odpočívala zadumána v křesle „zralá žena“. Hluboce vzdechla, vstala, „obličej její, nepřiliš již svěží, složil se v úsměv líbezný a roztomilý“ a zvolala „muži!“ Čekala chvíli, „úsměv ustoupil výrazu škaredě zlostnému a z úst vydral se drsný hlas – no, neslyšíš?“. Manžel přiběhl. „Dveře se rychle otevřely a v nich objevil se obličej spíše hocha než muže. Slabé knírky a kučeravý vlas dodávaly tváři nezvykle měkkého výrazu.“

Text je dlouhý (delší než tento článek), takže už jen stručně. Žena následně rozmluvě zcela dominuje – „nebyla jsem to já, která tě pozvedla z nepatrného studenta, z blouznivého básníka několika šťastně udaných slok?“ – a dává „chlapci“ za úkol, jak zesílil vliv v divadelní branži a kterou herečku z Národního divadla vyhodit. Na závěr muže uklidňuje – „dost noci jsem probděl, než jsem si to tak všechno promyslela“ – a líčí mu budoucnost: „Já budu hrát babičky a ty, můj hochu, budeš dělat druhé české samostatné divadlo.“

Pak jdou do ložnice spát. V Tylově bustě jako by cosi „puklo“, zřítí se na zem, rozbije se a zničí „řadu nejpodivnějších tretek a hraček, z nichž maloulinké střípečky“ zadiráží se do tlustých perských koberců.

Kronika ohlášeného výprasku

Bylo to neurvalé a bylo to daleko

„Ve dveřích objevil se obličej spíše hocha než muže. Slabé knírky a kučeravý vlas dodávaly tváři měkkého výrazu.“

”

za hranou. Něco se chystalo.

Dne 15. března, tedy pouhé dva dny před „karlínským nářezem“, vyšla ve *Slově* (nezávislý týdeník vydávaný Aloisem Rašínem) ostrá odpověď. Autor – rovněž anonym – si stěžoval na „zvláštnost veřejného života“ a pohrdlivě dodával, že „jakému Fastrovi“, který se „nezastavuje ani před ložnicí“, náleží pochýbná zaslúha o další stupňování sprostoty. V závěru tvrdil, že je občas „nutné sestoupit do areny a zkřížit s nečistými zbraněmi“, a všetecky sliboval: „Máme také zuby a máme vedle toho karabáč.“

Když pak na vlastní „karabáčování“ došlo, řada lidí tuto „ruční práci“ ocenila. Treba básník Josef Václav Sládek napsal v dopise (ve své studii *Pěstní opatření páně Kvapilovo* z něj cituje divadelní historička Petra Ježková) Kvapilovi: „To vypořádání se s F. bylo zdravé! Gratuluji Vám.“ Od tisku to ale mstitel schytl – snad ještě víc než Fastr za uveřejnění článku.

Staročeský *Hlas národa* i sociálnědemokratické *Právo lidu* si unisono notovaly, že sice chápu Kvapilovo rozhořčení, nicméně dodávaly, že s podobně násilnickým řečením souhlasit nelze. Nejostřejší proti byl masarykovský *Čas*, který minil, že „pěstní právo patří prostě do středověku“. *Čas* sice uznal, že zveřejněný text byl „opravdu velmi neslušný“, ovšem ne hůře než to, jak katolický tisk „obstarával rodinné poměry prof. Masaryka“ nebo jak *Radikální listy* (předchůdce zmíněného *Slova*) psaly „v době, kdy pan Jaroslav Kvapil byl jejich spolupracovníkem“.

Také na samotném provedení exekuce neviděl *Čas* nic čestného – Kvapil čekal 12 dní, a chystal se tedy na věc s „chladným rozumem“, soka dopředu neupozornil, navíc si vzal karabáč a svědka, „který dokonce dle sdělení páně Fastrova držel pana Fastra za ruce, aby se nemohl bránit“.

(To je však příjemnějším sporné. Oním svědkem byl spisovatel A. B. Dostal, kterého Kvapil požádal o doprovod. Rozzlobený Dostal osobně vážil cestu do redakce *Času* a dodatečně si vymohl zveřejnění své verze, podle níž nikoho za ruce nedržel.)

Národní listy a *Lidové noviny* zachovaly neutralitu. Jasně pro bylo jedině *Slovo*, které si libovalo, že na takové urážky „není případnější a rozumnější odpovědi“, o to víc, že soudní zadostiučinění „jest věci neobyčejně potížnou a nejistou“.

Kdo koho za co držel

Adjunkt okresního soudu v Karlíne Siegel ze Siegwilla zahájil projednávání Fastrových žalob na Kvapila 7. května 1902. Nejdřív se k žalobě

vyjádřil Kvapil. Podle *Národních listů* přiznal, že „pan Fastra sbil karabáčem“, výslovně však podotkl, že „p. A. B. Dostal nebyl nikterak součinným při této příhodě“. Dále líčil, že „čin tento provedl v nejvyšším rozčlenění následkem článku *Divadelních listů*, proti jehož choti uveřejněných“.

Fastr jen potvrdil, že na žalobě trvá, a zdůraznil, že „pan Dostal při karabáčování jej držel buď za kabát, nebo za deštník, který měl v ruce“.

Jediným přímým svědkem události byl spisovatel Dostal. Tvrdil, „že o účelu cesty p. Kvapila neměl ani tušení“ a že nevěděl ani o karabáči. Překvapilo jej proto, když ho pojednou Kvapil „z kapsy vytáhl a p. Fastra šlehl“. Zopakoval, že „za ruku ani za deštník“ nikoho neudržel, a prohlásil, že kvůli tomuto tvrzení již podal na Fastra žalobu.

Levné povyražení

Před soudem poté ještě vystoupil Bedřich Šaloun, účetní Knappova knihkupectví (vydávalo *Divadelní listy*), před kterým Kvapil na Fastra čekal. Samotnou exekuci sice neviděl, dramaturg však podle něj hned po ní vešel do krámu a prohlásil: „Pan Fastr mne sprostě napadl a právě teď jsem se s ním vypořádal. Sděluji vám to, abyste o tom věděli.“ Majitel závodu Václav Knapp jeho slova potvrdil.

Pak Siegel ze Siegwilla vynesl rozsudek. Kvapil byl uznán vinným přestupkem proti bezpečnosti cti a soud mu uložil zaplatit 20 korun pokutu. Další 25 korun obnášely soudní útraty. Nakonec ho to povyražení vyšlo docela levně.

Už žádní „agenturní zaměstnanci“

Německý soud zarazil rozšířený způsob, jímž se obchází ochrana zaměstnanců

Najímáte si pracovníky „přes agenturu“, abyste ušetřili na nákladech práce? V Německu to dnes už může být riskantní.

ARTHUR BRAUN
advokát

V lednu 2013 německý odvolací soud v Berlíně rozhodl, že němečtí zaměstnavatelé, kteří dlouhodobě využívají agenturní zaměstnance, je ve skutečnosti zaměstnávají v pracovním poměru na dobu neurčitou.

Podle soudu se jedná o zneužití práva, pokud dlouhodobé agenturní zaměstnávání slouží pouze

k tomu, aby se snížily mzdové náklady a aby nešlo uplatnit ochranu zaměstnanců před výpovědí.

Kdo je tady zaměstnavatel?

V konkrétním posuzovaném případě je zaměstnavatel provozovatelem nemocnic a zaměstnává prostřednictvím pracovní agentury ošetrovatelský personál.

Pracovní agentura je s ním propojená. Vznikla výhradně za účelem zaměstnávání personálu pro tohoto provozovatele nemocnic; jinou činnost nevykonává.

Tato situace pro ošetrovatelský personál znamená, že se na ně podle německého práva nevztahuje – pro zaměstnance výhodnější – kolektivní smlouva pro veřejný sektor, ale – nevýhodnější – kolektivní smlouva pro pracovní agentury.

Po rozhodnutí odvolacího soudu (proti němuž bylo ještě podáno do-

volání), už není zaměstnavatelem pro takto dlouhodobě přidělené zaměstnance pracovní agentura, ale provozovatel nemocnic. Soud také překvalifikoval pracovní poměry agenturních zaměstnanců: původně byla na dobu určitou, soud je prohlásil za pracovní poměry na dobu neurčitou.

Jeden „uživatel“, jeden poměr

Podle názoru německého soudu opitímální případ agenturního zaměstnání vypadá tak, že přidělený agenturní zaměstnanec postupně pracuje pro různé „uživatele“.

Pokud však pracovní agentura dočasně přiděluje zaměstnance výhradně a opakovaně jednomu uživateli (jako zde) a přidělování různých uživatelům není od počátku vůbec možné, nebo pokud jde o dlouholeté přidělení, je nutné vycházet z domněnky, že se jedná

o přidělení, které není dočasné ve smyslu zákona. Proto v takovém případě vznikl pracovní poměr s jiným – skutečným – zaměstnavatelem a musí se použít kolektivní smlouva daného zaměstnavatele.

Tři procenta pracovní síly

Úvahy německého soudu mohou být zajímavé i pro české zaměstnavatele, kteří stejně rádi jako jejich němečtí kolegové dlouhodobě spolupracují s pracovními agenturami a dlouhodobě využívají coby agenturní zaměstnance tytéž osoby po dobu několika let.

I v České republice platí princip, že práci mají prioritně vykonávat vlastní zaměstnanci. I zde zaměstnavatelé využívají agenturních zaměstnanců i v případech, kdy to není nezbytně nutné.

Částečně se tak snaží dosáhnout vyšší flexibility českého pracovní-

ho práva. Zatímco možnost uzavírat a prodloužovat pracovní poměry na dobu určitou je pro běžné zaměstnavatele zákonem omezena, pro agenturní zaměstnance takovéto omezení neplatí. Mohou uzavírat pracovní poměry na dobu určitou výhradně na dobu konkrétních zakázek, což jim ubírá na jistotě zaměstnání – zatímco zaměstnavateli to pochopitelně dává podstatně větší volnost a pružnost.

Bude-li trend agenturního zaměstnávání i u nás stoupat (v Německu tvoří zhruba tři procenta zaměstnaných) a spolu s tím i sebevědomí zaměstnavatelů, kteří se k těmto krokům uchylují, můžeme podle mého názoru jednoho dne očekávat podobně důležitý rozsudek i od českých soudů.

Autor (* 1966), advokát, je partnerem kanceláře bvp Braun Partners